

به نام خدا

VHDL آموزش

(مقدمه)

Very High Speed Integrated Circuit Hardware Description Language

VHDL بر مقدمه ای

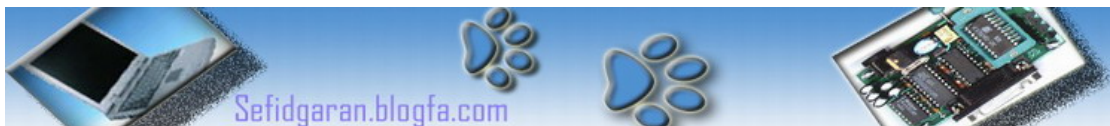
زبان توصیف سخت افزار می تواند فعالیت عمده خود را روی وسایل منطقی قابل برنامه ریزی (PLDs: Programming Logic Devices) یا پیچیده تر (CPLDs) و (FPGAs: Field Programmable Gate Arrays) داشته باشد. چند گونه از این زبان وجود دارد مانند VHDL, Verilog, Abel که ما در این بخش آموزشی به VHDL خواهیم پرداخت. نرم افزارهای بسیاری برای طراحی VHDL ساخته شده که یکی از آنها Active-VHDL از سوی شرکت ALDEC می باشد که یادگیری آن بسیار ساده است. گرچه VHDL توسط وزارت دفاع آمریکا به منظور اهداف نظامی تولید شد ولی به سرعت گسترش یافت و با یک استاندارد خاص (the Institute of Electrical and Electronic Engineers: IEEE) مورد استفاده عموم قرار گرفت که IEEE به مرور از سال ۱۹۸۷ تا ۱۹۹۸ کامل شد. زبان VHDL ابتدا به منظور شبیه سازی و مدل سازی و درک بیشتر مدارهای منطقی بوده است که توسط محققان عمل Synthesis یا سنتز به عنوان اتوماتیک کردن فرایند طراحی به آن اضافه شده است.

فاکتورهای قابل ملاحظه در ارزش VHDL برای یک طراح :

۱- محبوبیت جهانی زبان HDL (زبان توصیف سخت افزار)
زبان VHDL در شمال آمریکا و همچنین اروپا توسط ۸۰ درصد مهندسين سیستم استفاده میشود که این رقم همچنان در حال رشد است.

۲- وجود انواع مختلف روشهای توصیف در این زبان
VHDL برای کاربر از نظر یکتا بودن نوع توصیف هیچ گونه محدودیتی ندارد در واقع یک برنامه را می توان هم به صورت رفتاری و هم به صورت متنی یعنی ذکر تمام گیتها موجود به کار برد همچنین از VHDL می توان در سطوح مختلفی از پیچیدگی استفاده کرد از یک ترانزیستور کوچک گرفته تا یک سیستم کامل را می توان با آن طراحی کرد.

۳- وجود نرم افزارهای شبیه ساز VHDL
یکی از دلایل افزایش محبوبیت این زبان وجود تعدادی از نرم افزارهای شبیه ساز با قیمتی مناسب مانند Active VHDL است که می توانید با مراجعه به سایت www.aldec.com در مورد آن بیشتر اطلاعات کسب کنید.

۴- در اختیار داشتن سنتز کننده های VHDL

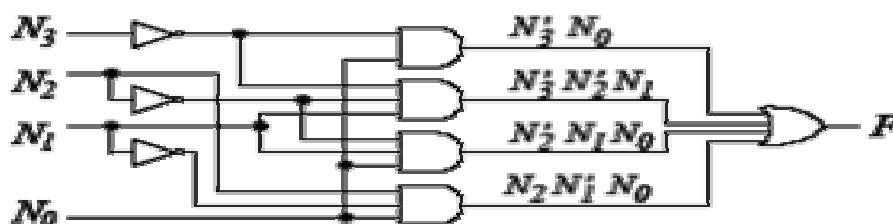
امروزه بسیاری از فروشندگان وسایل قابل برنامه ریزی (Programmable Device) و شرکت های تولید کننده نرم افزارهای EDA سنتز کننده های گوناگونی را ارائه داده اندمانند Active-CAD که یک سنتز کننده ی منطقی برای تمام مدارات مجتمع FPGA و CPLD می باشد.

۵-VHDL یک زبان مدل سازی جهانی

گرچه VHDL بیشتر ما را متوجه الکترونیک می کند در واقع به یک زبان مدل سازی جهانی شهرت یافته است و برای مدل سازی و شبیه سازی سیستم های الکترو مکانیکی و هیدرولیکی و شیمیایی و ... مورد استفاده قرار می گیرد.

چند نکته مهم در مورد کد نویسی در VHDL

- ۱- زبان VHDL يك زبان حساس به حروف نیست یعنی حروف بزرگ و كوچك را بدون تفاوت در نظر میگیرد مثلا کلمات زیر هیچ فرقی با هم ندارند: Architecture , ARCHITECTURE , architecture
- ۲- نقطه شروع ترجمه ی کدهای شما در اول هر خط از دستورات می باشد یا به عبارتی دیگر اجرای دستورات در VHDL مانند CPP ترتیبی نیست یعنی دستورات یکباره و با هم اجرا می شوند.
- اکنون به برنامه زیر که به زبان VHDL نوشته شده و دیاگرام مقابل را توصیف می کند توجه کنید شما باید دیاگرام و کدهای VHDL را دقیقا دنبال کنید تا یک دید کلی در مورد روش و نمای آن بدست آورید:


```
Library IEEE;
Use IEEE.std_logic_1164.all;
Entity prime is
Port (N0, N1, N2, N3: in BIT ;
F: out BIT);
End prime;
Architecture prime1_arch of prime is
Signal and1, and2, and3, and4: bit;
Begin
and1<= (not n3) and n0;
and2<= (not n3) and (not n2) and n1;
and3<= (not n2) and n1 and n0;
and4<= n2 and (not n1) and n0;
f <= and1 or and2 or and3 or and4;
End prime1_arch;
```

پایان قسمت مقدمه

نگارنده : فرشید سفیدگران
کارشناسی کامپیوتر سخت افزار
خرداد ۱۳۸۲
Sefidgaran@gmail.com
<http://Sefidgaran.blogfa.com>